

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 216/06-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 7. júla 2006 predbežne prerokoval sťažnosť I. K. K., B., zastúpeného advokátom JUDr. V. P., B., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1, čl. 13 a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s čl. 1 Protokolu č. 12 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Sžnč 1/2004 a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Sž-o-NS 20/2006 z 27. apríla 2006 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť I. K. K. o d m i e t a .

Odôvodnenie:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 28. marca 2006 doručená sťažnosť I. K. K. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1, čl. 13 a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v spojení s čl. 1 Protokolu č. 12 k dohovoru postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Sžnč 1/2004. Podaním doručeným ústavnému súdu 20. júna 2006 predložil sťažovateľ ústavnému súdu rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 1 SŽ-o-NS 20/2006 z 27. apríla 2006 so žiadosťou, „... aby ste ho v intencii mojej ústavnej sťažnosti, zo dňa 27. 3. 06 a č. k. vedeného na NS-SR pod 3 Sžnč 1/04 dôkladne po každej stránke preskúmali a zrušili ho, nakoľko s ním nesúhlasím lebo ho nepovažujem za legitímne“.

Sťažovateľ uviedol, že 16. mája 2002 doručil Okresnému súdu Bardejov (ďalej len „okresný súd“) „... žalobu na nečinnosť orgánov v rámci správneho konania, a to k sporu, ktorý má svoj pôvod ešte v r. 1989 a začal sa u Okresného súdu v Bardejove konaním pod č. k. 4 C 828/91“.

Ďalší priebeh označeného konania po postúpení veci najvyššiemu súdu (na základe uznesenia okresného súdu sp. zn. 1 S 1/03 z 19. marca 2004) ako súdu vecne príslušnému, ktorému bol súdny spis doručený 6. mája 2004, opisuje sťažovateľ takto:

«- dňa 22. III. 2004 hneď na začiatku, čo malo byť nakoniec, Najvyšší súd SR vyhlásil zrazu konečné uznesenie pod sp. zn. 3 Sžnč 1/2004, ktorým konanie zastavil. Ako hlavný dôvod v ňom o. i. uvádza, že som nezaplatil stanovený súdny poplatok, od ktorého mi tento súd nepriznal oslobodenie mojím uznesením, zo dňa 17. XII. 2004, (...) ktoré nadobudlo právoplatnosť dňom 31. XII. 04. Preto je veľmi interesantné, že ako to mohol

súd dopredu vedieť. Zaiste sa s tým zodpovední na najvyššom súde veľa „namordovali“. Najviac ma ale trápi a zaráža, že proti tomuto rozhodnutiu mi najvyšší súd v rozpore s ods. 3, §-u 250d OSP, nepripustil riadny opravný prostriedok, napriek tomu, že aj on sa na toto zákonné ustanovenie vo svojom uznesení odvoláva! Pod týmto je podpísaný v. r. JUDr. S. K., predseda senátu Najvyššieho súdu SR (...);

- prípisom sp. zn. 3 Sžnč 1/04, zo dňa 24. V. 04, ma najvyšší súd vyzýva na zaslanie mu plnej moci na moje kvalifikované právne zastúpenie pred ním advokátom alebo dokonca ešte aj komerčným právnikom, pod následkom zastavenia konania, ktoré už urobil predtým dňa 22. III. 2004. Tu sa súd unáhlil, pretože v tom čase som ešte ani nereagoval negatívne na súdnu výzvu k zaplateniu súdneho poplatku vo výške 2 000.-- Sk za podaný súdny návrh, na čo mi on určil lehotu do 7. VI. 2004. Nakoniec tento súdny poplatok, aj keď neskôr, v zákonnej lehote predsa mnou uhradený bol;

- svojim písomným podaním, zo dňa 31. V. 04, som na súdnu výzvu k zaplateniu súdneho poplatku patrične reagoval a žiadal o jeho oslobodenie;

- listom, zo dňa 12. VII. 04, ma najvyšší súd opätovne vyzýva, aby som mu v lehote 10-tich dní oznámil niektoré skutočnosti odôvodňujúce ma jednak od oslobodenia ma od súdneho poplatku (bez zaslania mi typizovaného tlačiva – potvrdenia o mojich osobných, rodinných, majetkových a zárobkových i sociálnych pomeroch podľa predpísaného vzoru OSP – pozn.) a zároveň ma poučuje o tom, že mám právo požiadať ho o ustanovenie mi advokáta, keďže je pred ním povinné. A ďalej ma v rozpore so zákonom žiadal o zaslanie mu rozhodnutí správneho orgánu i Kraj. súdu v Košiciach, bez toho, aby si to u nich vyžiadal priamo on sám. Tejto jeho požiadavke som nevyhovel, jednak preto, že som to nebol povinný urobiť, ale najmä preto, že požadované rozhodnutia som u seba nemal ani ja;

- na predom uvedenú súdnu výzvu súdu som takisto reagoval promptne svojim listom, zo dňa 8. VIII. 04, v ktorom som na všetky požadované údaje súdom dal vyčerpávajúcu odpoveď;

- dňa 17. XII. 04, Najvyšší súd SR vyhlásil opäť nezákonné a takisto hneď konečné uznesenie, ktorým mi nepriznal oslobodenie od súdneho poplatku a ako ináč, tiež bez možnosti sa proti nemu odvolať, čo je podľa mňa v rozpore s §-om 210a OSP. A keďže za normálnych okolností by bola zachovaná lehota na zaplatenie súdneho poplatku a aj vzhľadom na skutočnosť, že po tomto rozhodnutí súdu už nenasledovalo žiadne iné

rozhodnutie, aj keď malo, najmä nie uznesenie o zastavení tohto konania, skutočné uhradenie súdneho poplatku za túto kauzu je z mojej strany zákonné, len neviem, že ako sa s tým vyporiada samotný Najvyšší súd SR (...)»

V nadväznosti na uvedený skutkový stav nadobudol sťažovateľ presvedčenie, že v danom prípade najvyšší súd porušil jeho označené práva, a to pokiaľ ide o základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy „... neumožnením mi použiť riadny opravný prostriedok, ktoré zákon pripúšťa a tiež o právo viesť konanie bez zbytočných prieťahov, keď tomuto súdu trvalo viac ako 22 mesiacov od vyhlásenia uznesenia dňa 22. III. 04 po jeho mi doručenie až dňa 31. I. 2006. A k tomu je treba ešte dodať, že neumožnením mi využitia opravných prostriedkov zo strany najvyššieho súdu až v dvoch prípadoch v jednom konaní, ja to pociťujem aj ako diskrimináciu v porovnaní s ostatnými občanmi (...) a najmä porušenie čl. 13 Dohovoru“.

S poukazom na uvedené sa sťažovateľ domáha, aby ústavný súd vo veci samej takto rozhodol:

„1. Vyslovuje, že základné ľudské práva I. K. K. podľa ods. 1/, čl. 46 a ods. 2/, čl. 48 Ústavy SR, ako aj ods. 1/, čl. 6 Dohovoru v spojení s jeho čl. 13 a 14 a v kontexte s čl. 1 Protokolu č. 12 k Dohovoru, postupom Najvyššieho súdu SR v súdnom konaní u neho vedenom v základnom stupni pod sp. zn. 3 Sžnč 1/2004 o nečinnosť orgánov v správnom konaní, porušené boli.

2. Zrušuje konečné uznesenia Najvyššieho súdu v Bratislave sp. zn. 3 Sžnč 1/2004, zo dňa 17. XII. 04 a 22. III. 04, ako právu odporujúce, diskriminačné a nezmyselné.

3. Prikazuje NR-SR, aby vo veci sp. zn. 3 Sžnč 1/04 konal ďalej.

4. Priznáva I. K. K. primerané finančné zadostučinenie vo výške 150 tis. Sk (slovom stopäťdesiattisícakorúnslovenských), ktoré je mu povinný Najvyšší súd SR v Bratislave uhradiť do 2-och mesiacov od právoplatnosti tohto súdneho rozhodnutia.

5. Ukladá Najvyššiemu súdu SR v Bratislave uhradiť vzniklé trovy tohto konania na označený účet právneho zástupcu sťažovateľa, a to do 15-ich dní od právoplatnosti tohto súdneho rozhodnutia.“

Pokiaľ ide o odôvodnenie tej časti sťažnosti, ktorá smeruje proti rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 1 SŽ-o-NS 20/2006 z 27. apríla 2006, sťažovateľ v podaní zo 17. júna 2006 uviedol, že „*K vecnej stránke sa síce k tomuto uzneseniu zatiaľ necítim potrebu vyjadrovať, ale po formálnej poznamenávam, že nie je podpísané predsedkyňou senátu a nie sú v ňom menovite uvedení žiadni členovia senátu, čo zaiste takáto anonymita môže byť v rozpore aj s čl. 6, ods. 1/ Európskeho Dohovoru*“.

II.

Ústavný súd je podľa čl. 127 ods. 1 ústavy oprávnený rozhodovať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažnosť sťažovateľa prerokoval na neverejnom zasadnutí a preskúmal ju zo všetkých hľadísk uvedených v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené alebo podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

1. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práv zaručených v čl. 13 a čl. 14 dohovoru v spojení s čl. 1 Protokolu č. 12 k dohovoru postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Sžnč 1/2004

Predmetom sťažnosti je okrem iného namietané porušenie základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom najvyššieho súdu v označenom konaní.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy má každý právo domáhať sa zákonom ustanoveným spôsobom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru má každý právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom (...).

Podľa čl. 51 ods. 1 ústavy domáhať sa práv uvedených v (...) čl. 46 tejto ústavy sa možno len v medziach zákonov, ktoré tieto ustanovenia vykonávajú.

Ústavný súd už v rámci svojej judikatúry vyslovil, že obsahom základného práva na súdnu ochranu je umožniť každému reálny prístup k súdu, pričom tomuto základnému právu zodpovedá povinnosť súdu o veci konať a rozhodnúť (napr. II. ÚS 88/01, III. ÚS 362/04), ako aj zabezpečiť konkrétne procesné garancie v súdnom konaní. Obdobne čl. 6 ods. 1 dohovoru zahŕňa „právo na súd“, to znamená právo začať konanie na súde v „občianskoprávných veciach“ ako jeden z jeho aspektov. K nemu pristupujú záruky ustanovené v čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o organizáciu, zloženie súdu a vedenie procesu. Kvalita procesu zahrnutá v práve na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru je zabezpečovaná zárukami procesného a inštitucionálneho charakteru (III. ÚS 136/03).

Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v oprávnení každého domáhať sa ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonávajú (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ods. 1 ústavy).

Právo na súdnu ochranu však nie je absolútne. V záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha obmedzeniam, resp. podmienkam (čl. 46 ods. 4 v spojení s čl. 51 ods. 1 ústavy), akými sú napr. spôsobilosť byť účastníkom konania, povinnosť právneho zastúpenia v niektorých prípadoch, zákonom ustanovené náležitosti návrhu na začatie konania, zákonné lehoty a taktiež zaplatenie súdneho poplatku podľa ustanovení príslušného zákona.

Výklad a aplikácia ustanovení Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), ako aj ustanovení ďalších zákonných predpisov upravujúcich podmienky prístupu k súdnej ochrane zo strany všeobecných súdov však musí byť v súlade s účelom základného práva na súdnu ochranu, ktorým je poskytnutie materiálnej ochrany zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov konania. Aplikáciou a výkladom týchto ustanovení nemožno obmedziť základné právo na súdnu ochranu v rozpore s jeho podstatou a zmyslom (obdobne napr. IV. ÚS 1/02, II. ÚS 174/04).

Z tohto hľadiska musí všeobecný súd prihliadať na rovnováhu medzi poskytnutím materiálnej ochrany práv a oprávnených záujmov účastníkov konania a ochranou plynulého a riadneho výkonu spravodlivosti pred neuváženým, prípadne šikanujúcim výkonom práva podať návrh na začatie konania jeho spolatnením.

Legálnym prostriedkom na zabezpečenie rovnováhy uvedených záujmov je zákonná možnosť priznať účastníkovi súdneho konania na návrh celkom alebo sčasti oslobodenie od súdnych poplatkov (§ 138 OSP), ak to jeho pomery odôvodňujú a ak nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva.

V danej veci sťažovateľ okrem iného tvrdí, že jeho označené práva boli porušené tiež rozhodnutím najvyššieho súdu sp. zn. 3 Sžnč 1/2004 zo 17. decembra 2004, ktorým mu v konaní o jeho žalobe proti nečinnosti orgánu verejnej správy nepriznal oslobodenie od súdneho poplatku, keď navyše proti tomuto rozhodnutiu mu neumožnil podať odvolanie.

Najvyšší súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia, ktorým nepriznal sťažovateľovi oslobodenie od súdneho poplatku, uviedol, že podaním z 30. mája 2004 (správne má byť 31. máj 2004, pozn.) požiadal sťažovateľ (v napadnutom konaní v procesnom postavení žalobcu) o oslobodenie od súdneho poplatku a o ustanovenie zástupcu z radov advokátov. Svoju žiadosť odôvodnil nepriaznivou finančnou situáciou, v ktorej sa dlhodobo nachádza a ktorá mu neumožňuje zaplatiť súdny poplatok za návrh vo výške 2 000 Sk, keďže on aj jeho manželka poberajú dôchodok, ktorý nie je natoľko vysoký, aby bez ujmy na prežití trojčlennej rodiny mohol stanovený súdny poplatok zaplatiť, a tiež zaplatiť trovy právneho zastupovania. Najvyšší súd vychádzal pri rozhodovaní o žiadosti sťažovateľa z ustanovenia § 138 ods. 1 OSP, podľa ktorého môže súd priznať účastníkovi na návrh celkom alebo sčasti oslobodenie od súdnych poplatkov, ak to pomery účastníka odôvodňujú a ak nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva. Pri rozhodovaní o žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov zohľadnil najvyšší súd najmä sťažovateľom predložené potvrdenie Sociálnej poisťovne z 5. mája 2004, z ktorého vyplynulo, že sťažovateľ je poberateľom starobného dôchodku v sume 7 291 Sk. Ďalej sa v odôvodnení citovaného uznesenia konštatuje, že sťažovateľ „*Žiadne iné doklady preukazujúce odôvodnenosť jeho žiadosti o oslobodenie od súdneho poplatku žalobca súdu nepredložil napriek výzve, ktorá mu bola doručená 31. 7. 2004*“. (Ústavný súd z predloženého súvisiaceho spisu najvyššieho súdu zistil, že sťažovateľ v prílohe svojho podania z 8. augusta 2004 predložil najvyššiemu súdu na jeho výzvu 12. augusta 2004 aj potvrdenie Sociálnej poisťovne z 9. februára 2004 o výške dôchodku jeho manželky a lekárske potvrdenie z 9. septembra 2003 o jeho oslabenom zdravotnom stave. Tieto doklady nepovažoval zrejme najvyšší súd za relevantné.)

Najvyšší súd ďalej poukázal na to, že postup „... podľa § 138 O. s. p. je dôvodný v tých prípadoch, keď je zo strany žalobcu bezpochyby preukázané, že jeho osobné, rodinné a majetkové pomery mu nedovoľujú zaplatiť požadovaný súdny poplatok.

Tieto skutočnosti musí žalobca preukázať hodnoverným spôsobom a príslušnými dokladmi. Nepostačuje len tvrdenie uvedené v návrhu, že sa nachádza v situácii, ktorá mu nedovoľuje platiť súdne trovy“.

V nadväznosti na uvedené dospel najvyšší súd k záveru, že sťažovateľ nepreukázal hodnoverným spôsobom svoju nepriaznivú sociálnu situáciu a aj s prihliadnutím na výšku súdneho poplatku rozhodol tak, že mu oslobodenie od súdneho poplatku nepriznal. Pretože nedošlo k oslobodeniu od súdnych poplatkov, najvyšší súd zároveň z toho vyvodil, že sťažovateľ nemá nárok ani na ustanovenie zástupcu z radov advokátov podľa § 30 OSP.

Po oboznámení sa s obsahom uznesenia sp. zn. 3 Sžnč 1/2004 zo 17. decembra 2004 ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd svoje rozhodnutie dostatočne odôvodnil. Z jeho záverov nevyplýva jednostrannosť alebo taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Ústavný súd sa vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti nedomnieva, že by závery najvyššieho súdu, na základe ktorých odôvodnil nepriznanie oslobodenia od súdnych poplatkov v predmetnej veci, bolo možné kvalifikovať ako zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak nezlučiteľné so sťažovateľom označenými článkami ústavy a dohovoru.

K porušeniu označených článkov ústavy a dohovoru došlo podľa sťažovateľa aj tým, že podľa poučenia obsiahnutého v uznesení sp. zn. 3 Sžnč 1/2004 zo 17. decembra 2004 nepripustil najvyšší súd proti nemu možnosť odvolania. To považuje sťažovateľ za rozporné „... s §-om 210a OSP“. Sťažovateľ takisto tvrdí, že „... najvyšší súd v rozpore s ods. 3, §-u 250d OSP nepripustil opravný prostriedok“ proti uzneseniu sp. zn. 3 Sžnč 1/2004 z 22. marca 2005. (V písomnom vyhotovení uznesenia je nesprávne uvedený dátum jeho vydania 22. marec 2004.)

V danej veci smerovala žaloba sťažovateľa podľa § 250t a nasl. OSP proti nečinnosti orgánov verejnej správy.

Podľa § 250t ods. 7 OSP sa na konanie podľa tejto hlavy použijú ustanovenia prvej a druhej hlavy tejto časti primerane, ak v tejto hlave nie je ustanovené inak. Podľa § 250t ods. 6 OSP proti rozhodnutiu súdu nie je prípustný opravný prostriedok.

Súdne konanie podľa štvrtej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku je konaním jednoinštančným, navyše bol v danej veci vecne príslušný najvyšší súd [§ 246 ods. 2 písm. b) OSP], čo vylučuje v takomto konaní prípustnosť opravného prostriedku a v konečnom dôsledku by to marilo samotný účel tohto konania.

Z uvedených dôvodov aplikácia poslednej vety ustanovenia § 250d ods. 3 OSP a rovnako tak ani § 210a OSP v znení účinnom do 31. augusta 2005, na ktoré sa sťažovateľ vo svojej sťažnosti odvoláva, neprichádzala v konaní podľa štvrtej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku do úvahy.

S ohľadom na uvedené ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľa podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde dospel k záveru, že z predloženej sťažnosti ani z napadnutých rozhodnutí k nej pripojených, najmä z konečného rozhodnutia krajského súdu, nevyplýva nič, čo by svedčilo o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti záverov vyodených najvyšším súdom a čo by zakladalo príčinnú súvislosť s možnosťou porušenia základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd vychádzajúc zo skutkových okolností, ktoré vyplynuli z obsahu sťažnosti a dotknutého súdneho spisu, z právnych východísk a záverov najvyššieho súdu, odmietol preto sťažnosť sťažovateľa v časti, ktorou namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Podľa čl. 13 dohovoru každý, koho práva a slobody priznané týmto dohovorom boli porušené, musí mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom, aj keď sa porušenia dopustili osoby pri plnení úradných povinností.

Podľa čl. 14 dohovoru užívanie práv a slobôd ním priznaných sa musí zabezpečiť bez diskriminácie založenej na akomkoľvek dôvode, ako je pohlavie, rasa, farba pleti, jazyk, náboženstvo, politické alebo iné zmýšľanie, národnostný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnostnej menšine, majetok, rod alebo iné postavenie.

Ústavný súd poznamenáva, že podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva sa čl. 13 dohovoru vzťahuje iba na prípady, v ktorých sa jednotlivcovi podarí preukázať pravdepodobnosť tvrdenia, že sa stal obeťou porušenia práv garantovaných dohovorom (Boyle a Rice proti Spojenému kráľovstvu, rozsudok z 27. apríla 1988, séria A, č. 131, ods. 52). V okolnostiach prípadu však ústavný súd k takémuto záveru nedospel.

Vo vzťahu k uvedenému (namietanému) porušeniu práva ústavný súd pripomína, že ak orgán štátu aplikuje platný právny predpis, jeho účinky (dôsledky) použitia nemožno považovať za porušenie základného práva alebo slobody (m. m. II. ÚS 81/00, II. ÚS 63/03).

Právo na účinný právny prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru nemôže všeobecný súd porušiť vtedy, ak koná vo veci v súlade s procesnoprávnymi predpismi upravujúcimi postupy v občianskoprávnom konaní (m. m. IV. ÚS 36/04).

Skutočnosť, že sťažovateľ nebol v konaní pred najvyšším súdom úspešný, nie je podstatná, keďže účinnosť prostriedkov nápravy pre účely čl. 13 dohovoru nezávisí na istote, že bude rozhodnuté v prospech sťažovateľa (napr. Vilvarajah a ďalší proti Spojenému kráľovstvu - 1991, Soering proti Spojenému kráľovstvu - 1989). Preto napadnuté konanie najvyššieho súdu nesignalizuje žiadnu možnosť priamej príčinnej súvislosti s porušením práva sťažovateľa mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom podľa čl. 13 dohovoru.

Ústavný súd rovnako konštatuje, že postup najvyššieho súdu v označenom konaní nemohol žiadnym spôsobom zasiahnuť do práva sťažovateľa vyplývajúceho z čl. 14 dohovoru. Z argumentácie uvádzanej sťažovateľom nevyplýva, že by sa s ním z dôvodov uvedených v čl. 14 dohovoru zaobchádzalo v napadnutom konaní rozdielne oproti iným osobám v rovnakých situáciách a že takto voči nemu v danej veci postupoval najvyšší súd. Subjektívny názor sťažovateľa na diskrimináciu jeho osoby nie je dôvodom na prijatie záveru, že vo vzťahu k nemu mohlo dôjsť k diskriminačnému postupu. V danom prípade chýbajú objektívne okolnosti, ktoré by dovolili dospieť k takému záveru aspoň na účely prijatia sťažnosti na ďalšie konanie.

Ústavný súd aj vo vzťahu k čl. 14 dohovoru poukazuje na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, z ktorej vyplýva, že uvedený článok iba dopĺňa ostatné hmotnoprávne ustanovenia dohovoru a jeho protokolov. Tento článok však nemá vlastnú nezávislú existenciu, ale je účinný len vo vzťahu k právam a slobodám, ktoré sú zaručené ustanoveniami dohovoru (IV. ÚS 47/05).

Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vo vzťahu k tej časti sťažnosti, ktorou sťažovateľ namietal porušenie čl. 13 a čl. 14 dohovoru v spojení s čl. 1 Protokolu č. 12 k dohovoru tak, že ju odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

2. K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Sžnč 1/2004

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným rozhodnutím alebo iným zásahom orgánu štátu do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej, ako aj nezistenie žiadnej možnosti porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol

posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (m. m. III. ÚS 138/02 a v ňom citovaná ďalšia judikatúra, I. ÚS 34/06).

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov (...).

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná (...).

Ústavný súd je podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde viazaný návrhom na začatie konania. Viazanosť ústavného súdu s návrhom sa vzťahuje zvlášť na návrh výroku rozhodnutia, ktorého sa sťažovateľ domáha. Ústavný súd teda môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv (čl. 2 ods. 2 ústavy). Platí to predovšetkým v situácii, keď je sťažovateľ zastúpený zvoleným advokátom (m. m. II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05).

Sťažovateľ namietal taktiež porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Sžnč 1/2004.

Zo sťažnosti, ako aj z obsahu zapožičaného spisu najvyššieho súdu vyplýva, že jeho konečné rozhodnutie v napadnutom konaní, uznesenie sp. zn. 3 Sžnč 1/2004 z 22. marca 2005, nadobudlo právoplatnosť 2. februára 2006 (sťažovateľ ho podľa doručenky prevzal 31. januára 2006).

V nadväznosti na to ústavný súd už pri predbežnom prerokovaní sťažnosti konštatoval, že v čase, keď bola sťažnosť sťažovateľa ústavnému súdu doručená, t. j. 28. marca 2006, bol už odstránený stav právnej neistoty, v ktorom sa sťažovateľ

nachádzal pred právoplatným skončením uvedeného konania, a k porušovaniu v nej označených práv už dochádzať nemohlo.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu (napr. III. ÚS 20/00, II. ÚS 12/01, IV. ÚS 37/02) sa ochrana základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (a práva na prerokovanie záležitosti podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) poskytuje v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušovanie týchto práv označenými orgánmi verejnej moci (v tomto prípade najvyšším súdom) ešte trvalo. Ak v čase, keď došla sťažnosť ústavnému súdu, už nemôže dochádzať k porušovaniu týchto práv, ústavný súd sťažnosť zásadne odmietne ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). Vychádza pritom najmä z účelu práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, ktorým je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia orgánu verejnej moci. K odstráneniu právnej neistoty dochádza až právoplatným rozhodnutím vo veci.

V súvislosti s uvedeným ústavný súd opakovane judikoval, že jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je v prípadoch, keď sa ňou namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru) to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcej zásahu orgánov verejnej moci do týchto základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (napr. m. m. IV. ÚS 61/03, IV. ÚS 138/04, III. ÚS 317/05, IV. ÚS 225/05).

Meritórne konanie o námietke porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (vrátane základného práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) je účelné a v zásade prípustné v prípade, že takýmto konaním by ústavný súd bol spôsobilý odstrániť stav právnej neistoty vyvolaný zbytočnými prietahmi. V prípade, že sťažovateľovi už bolo doručené právoplatné rozhodnutie daného štátneho orgánu, takáto možnosť zo zrejmých dôvodov neexistuje (napr. I. ÚS 235/03, III. ÚS 172/05).

Zistený skutkový stav bol základom pre záver ústavného súdu, že sťažnosť je v tejto časti zjavne neopodstatnená. Z toho dôvodu ústavný súd sťažnosť odmietol už po jej predbežnom prerokovaní (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

3. K namietanému porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu uznesením sp. zn. 1 SŽ-o-NS 20/2006 z 27. apríla 2006

Dňa 20. júna 2006 bolo ústavnému súdu doručené doplnenie podania sťažovateľa, ku ktorému pripojil fotokópiu uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 1 SŽ-o-NS 20/2006 z 27. apríla 2006 (ďalej len „napadnuté uznesenie“), ktorým bolo zastavené konanie vo veci dovolania sťažovateľa proti uzneseniam najvyššieho súdu sp. zn. 3 Sžnč 1/2004 zo 17. decembra 2004 a z 22. marca 2005. Uvedené uznesenie zaslal sťažovateľ ústavnému súdu „... s tým, aby ste ho v intencii mojej ústavnej sťažnosti, zo dňa 27. 3. 06 a č. k. vedeného na NS-SR pod 3 Sžnč 1/04 dôkladne po každej stránke preskúmali a zrušili ho, nakoľko s ním nesúhlasím lebo ho nepovažujem za legitímne“.

V spojitosti s predmetným uznesením sťažovateľ poukazuje na jeho formálne nedostatky, a to „... že nie je podpísané predsedkyňou senátu a nie sú v ňom menovite uvedení žiadni členovia senátu...“, čo považuje za rozporné s čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa názoru najvyššieho súdu dovolanie v danom prípade nebolo prípustné, a preto s poukazom na § 104 ods. 1 v spojení s § 246c OSP konanie vo veci zastavil.

K výhradám sťažovateľa o nesprávnom poučení o práve podať opravný prostriedok najvyšší súd uviedol, „... že v konaní proti nečinnosti správneho orgánu súd postupuje podľa štvrtej hlavy V. časti OSP (v ktorej je zaradený aj § 250t OSP). Na uvedené konanie sa nevzťahujú ustanovenia druhej hlavy V. časti OSP, týkajúce sa rozhodovania súdu proti rozhodnutiam a postupu správnych orgánov, použitia ktorých sa navrhovateľ domáha.

V zmysle § 250t ods. 6 OSP, ktoré bolo treba v danej veci použiť, a ktoré správne aplikoval aj Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd jedinej inštancie v danej veci, nie je proti rozhodnutiu súdu podľa § 250t OSP prípustný opravný prostriedok“.

Ústavný súd konštatuje, že právny názor najvyššieho súdu o neprípustnosti dovolania je v napadnutom uznesení zdôvodnený síce nie obširne, ale napriek tomu dostatočne a presvedčivo, a preto aj ústavný súd považuje tento právny názor za legitímny a dostačujúci.

Vzhľadom na uvedené vylučuje ústavný súd možnosť, že by napadnutým uznesením najvyššieho mohlo dôjsť k „denegatio iustitiae“. Odmietnutie neprípustného dovolania nemožno považovať za odmietnutie spravodlivosti.

Skutočnosť, že najvyšší súd kvalifikoval dovolanie sťažovateľa ako neprípustné a že pri tom vyslovil právny názor, s ktorým sa sťažovateľ nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o porušení práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

K námietkam sťažovateľa týkajúcim sa nepodpísania napadnutého uznesenia predsedníčkou senátu a neuvedenia zloženia senátu ústavný súd poznamenáva, že sťažovateľ má možnosť v zmysle § 167 ods. 2 v spojení s § 164 OSP požiadať kedykoľvek najvyšší súd o opravu vytýkaných nedostatkov označeného uznesenia.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Využitie týchto právnych prostriedkov je v zmysle § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde jedným z atribútov prípustnosti sťažnosti podľa čl. 127 ústavy, a teda podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom.

Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ v danej veci, pokiaľ ide o odstránenie namietaných formálnych nedostatkov uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 1 SŽ-o-NS 20/2006 z 27. apríla 2006, nepostupoval v intenciách § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde, a preto jeho sťažnosť v tejto časti odmietol ako neprípustnú.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti bolo už bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších požiadavkách sťažovateľa uplatnených v jeho sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. júla 2006